II. évfolyam. Nyiregyháza, 1898. szeptember 15. 37. szám.

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő: Dr. Prok Gyula. Társ-szerkesztő: Sztempák Jenő.
Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán, iskola-utcza 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Meggyilkolták a királynét!

Irtózatos hir futotta be a villamosság sebes röptű szárnyain a mult szombaton este az egész művelt világot.

Megdöbbenést, kétségbeesést, megmérhetlen bánatot, osztatlan részvétet keltett amerre járt, ameddig eljutott.

Meggyilkolták a magyar királynét!

Megállt a szivek verése, megszűnt az agyak rendes működése a hir hallatára.

Meggyilkolták a magyar királynét!

Egy minden emberi érzésből kivetkőzött vadállat, nem: egy *ember*, — mert hiszen ilyenre csak ember képes, — minden indok, minden ok nélkül tőrt dőfött abba a szivbe, amely mindig csak a jóért, a nemesért, a szépért, az emberi eszmék e három legtisztábbjáért dobogott.

Megállt a szivek verése, megszűnt az agyak rendes működése.

Hogyan? Hát az az áldott, megtört lelkű *asszony*, az az örökös gyászba borult *anya*, az a jóságos *feleség*, az a népeit szerető, népeitől imádott *királyné*, a magyar nemzet *védőangyala*: épen *Ő* állott utjában a *gonosznak?*

Épen *Őt* szemelte ki a pokol undok fajzata galád tettének áldozatául?

Hát már nincs semmi *szent* a nap alatt?

Hát már az *oltárig* jutott el a *sátán* szentségtörő keze?

Az az örök fájdalom, amely a legnemesebb anyai szivet fiának elvesztése óta beboritotta; az az áldó szeretet, amelylyel népeinek milliói az angyali lelkű királynét aggódó tisztelettel övezték körül: az sem óvhatta meg az elvadult, elvakult, elfajult elégedetlenség gyilkos ösztönétől?

. . . Gyászba borult a mi hazánk, édes Magyarország!

Letépték, vérrel kevert sárba tiporták a haza — és a vele egy királyszeretet oltáráról a tiszta, mocsoktalan, égből alászállott oltári képet!

Mert megadatott ennek a sokat, nagyon sokat szenvedett nemzetnek, hogy annyi bánat, annyi vész után a béke, a kiengesztelődés szelid fehér galambja szállt alá és ült a felkent koronás király oldalára.

Visszahozta a honfiak keblébe a reményt, szivükbe az életkedvet, és felderengett, felvirradt a szebb, boldogabb jövő rózsás hajnala.

Áldott jó Királynénk! Hogy mi volt Ő nékünk?

Emberi szó kevés ahhoz, emberi toll gyönge ahhoz, hogy azt elmondhassa, hogy azt leirhassa, hogy azt elsírhassa!

Mert sírunk, és csak sírni tudunk. Millióknak hullnak könnyei Érette.

Sirtunk *akkor* is. Akkor mikor együtt sirtunk Vele, az anyával.

A mi könnyjeink száradni, sebünk hegedni kezdett. Csak az ő könnyje nem, csak az ő sebe nem!

Kereste a vigaszt, messze, idegenben. Gyógyitó balzsamot vérező szivére, vérező szivének örök nyílt sebére.

És az az undok, az az elvetemült, az a nyomorult hitvány gaz, „kinek neve soha ki ne mondassék átok nélkül", — *ezt* a megtört királynői szivet verte tőrével át! . . .

Hatalmas Isten! Magyarok istene! Áraszd vigasztaló kegyelmedet mi szegény hazánkra, szegény királyunkra! . . .

. . . És bocsásd meg nékünk, hogy a fájdalom, az elkeseredés, a bánat e nehéz perczeiben a *gondviselésbe* vetett hit is megingott bennünk! . . .

Erzsébet királyné.

Gyászba borult a mi hazánk, édes Magyarország!

Erzsébet királyné, a mi imádott királynénk, Magyarország védőangyala nincs többé!

Orozva rontott rá a gonosz, átkos karjának egyetlen sujtásával gyászba boritva népek millióit, népek millióinak felkent koronás, bölcs uralkodóját.

Nincs szava az emberi nyelvnek, nincs mondása az emberi beszédnek a mely méltóképen kifejezésre juttathatná azt a bánatot, azt a veszteséget, azt a fájdalmat, amely bennünket oly váratlanul ért!

És nincs az emberi nyelvnek, az emberi beszédnek olyan szava, olyan mondása, amely méltóképen kifejezésre juttathatná azt az elkeseredést, azt a lihegő bosszút, amely a királynői sziv vére csepjének hullásáért a gyilkos fejére száll. Nincs átkunk elég borzalmas, nem állanak az emberi igazságszolgáltatás rendelkezésére elég eszközök, amelyek meg is közelithetnék elkövetett bűnének megmérhetetlen nagyságát.

És nincs mód amivel távolról is pótolni lehetne azt a leirhatatlan veszteséget, amely a legalkotmányosabb uralkodót, azt a méltatlanul oly sok megpróbáltatáson átment koronás főt és népeinek millióit érte.

Páratlan a részvét, amelyet ez eset világszerte kelt; de a bánatban, a fájdalomban való részvét nem osztja meg, nem enyhiti, nem könnyitheti az ősz király fájdalmát és bánatát, mindnyájunk fájdalmát és bánatát!

A királyné halála.

Sztáray grófnő, udvarhölgy, aki a merénylet szemtanuja volt, a következőképen mondja el a királyné meggyilkoltatását:

— Pénteken délben érkeztünk Genfbe és a Beaurivage szállóban száltunk meg. A királyné ő felsége azt az óhajtását fejezte ki, hogy Genfet és környékét ép ugy, mint a mult évben, megkivánja ismét tekinteni. A királyné ebbeli tervét meg is valósitotta, amennyiben számos gyalogsétát tett a parkban és elment Rothschild Adolf báró villájába is. Szombaton ő felsége a genfi tón Territet mellett Cauxba akart visszatérni.

A királyné a vizen való utazást mindig szerette, mig a kiséret rendszerint vasuton utazott. Két óra felé kellett a gőzösnek indulnia.

Ő felsége jó kedvü volt és jól érezte magát, mikor a hajóhoz indult délutáni kettedfél órakor.

A királyné nyugodtan ment a Quai de Mont-Blancon a kikötő felé amikor hirtelen egy emben bukkant fel előtte. A tó partján álló hajóról jövet gyorsan átment nehány fa közt, amelyek közte és köztünk állottak, azután a királynéhoz közel jött és végül, miközben úgy látszott, hogy megbotlott, kezével egy mozdulatot tett.

Ez a mozdulat ugy tünt fel, mintha azért tette volna, hogy el ne essék a botlás miatt. Ezután az ember elszaladt. A királyné erre hátrafelé tett egy mozdulatott és összeesett. Én fogtam fel karjaimba.

— Talán felséged nem érzi magát jól? — kérdeztem a királynétól.

— Nem tudom magam se, mondta a felség.

— Ugy látszik, hogy az ijedtség az oka — feleltem erre én és hozzá tettem még:

— Parancsolja felséged talán hogy felajánljam a karomat?

A királyné köszönettel visszautasitotta ajánlatomat.

— Köszönöm nem szükséges. Mikor a hajóra felszált, azt kérdezte tőlem ő felsége:

— Mondja csak, nem vagyok halovány?

E szavak után a királyné összeesett és elvesztette eszméletét. És én meg nehány nőutas azon voltunk, hogy a beteg fölocsudjék eszméletlenségéből, én magam abban a hiszemben voltam, hogy idegroham vett a királynén erőt és remeltem, hogy hamar elmulik. Merényletre nem is gondoltam. Eszemágában sem volt az, hogy itt merénylet történt.

A quai-trottoiron történt események oly gyorsan folytak, le, hogy nem is hoztam azokat összefüggésbe a mostani rosszulléttel. Én ugyanis a gyilkosnál nem is láttam fegyvert.

Mikor a királyné ruháját felbontották, nem vettünk észre semmiféle vérnyomokat. Egy pillanatra magához tért a felséges asszony és tiszta hangon azt kérdezte tőlem:

— De mi is történt tulajdonképen?

E szavak után visszahanyatlott, arcza halálsápadt, lélekzete eleinte nehéz lett, később hörgéssé vált.

A hajó már elhagyta a partot. Én ezeket látva, arra kértem a kapitányt, forditsa vissza a hajót. A kapitány hajlott a szavamra és nemsokára ujra a kikötőben voltunk, ahonnét a királynét eszméletlenül vittük a szállóba, ahol pár percz mulva kiszenvedett, anélkül, hogy tudta volna, hogy merényletnek esett áldozatul.

Sztáray grófnő maga is csak a halál után, miután a holttestet megnézték, tudta meg, hogy merénylet vetet véget ő felsége életének.

A gyilkos.

Luccheni, az elvetemedet gyilkos, egy közönséges olasz bandita, aki Svájczban háborittatlanul csavargott anélkül, hogy a hatóság felügyelt volna rá. Az idei nyári milanói kenyérforradalom alatt nagyszámu olasz anarchista és betörő az olasz hatóságok elől a svájczi hegyekbe menekült. Az olasz kormány ekkor megkereste a szövetségtanácsot, hogy a gonosztevőket szolgáltassa ki neki, amely azonban, a törvényre hivatkozva, nem teljesitette a kérelmet. Most azirán fognak intézkedni hogy az anarkisták oduit felkutassák s ez emberi vadakat ártalmatlanná tegyék. Sajnos ez intézkedés nagyon későn történt.

Luigi Luccheni 1875-ben született Párisban, olasz gyermek. 1896-tól 1898-ig a pármai gyalogezrednél szolgált. Az anarchizmus hivéül azóta vallja magát, a mióta Lausanneban dolgozott, az ottani munkások csábitották az anarchisták közé. Lausanneban hosszabb ideig mint kőmives kereste kenyerét.

A gyilkos vallomása.

Luccheni a kihallgatásnál, amelyet Aubert rendőrbiztos tartott vele, azt vallotta, hogy május óta Lausanneban dolgozott és azért jött Genfbe, mert azt hitte, hogy itt találja az orleansi herczeget. Minthogy azonban a herczeg már elutazott Genfből, Lucheni, aki hasztalan várta a herczeg vissza-

A „NYIREGYHÁZA" TARCZÁJA.

Királynénk szülőföldjéről.

A P. H. vasárnapi számából vesszük át a következő, fájdalom, váratlanul aktuálissá vált tárczaczikket, amelyet a *D'Artagnan* álnév alá rejtőző *gróf Vay Sándor* irt abból az alkalomból, hogy immár csak boldog emlékü királynénk szülőföldjén járt. A czikk igy szól:

A modern utazás mellett alig van távolság. Ausztriából csak egy gurulás Bajorország, melynek földje szent és drága minden jó magyarnak. Ez a föld szülte és nevelte hazánk védő asszonyát, koronás királynénkat — bajor Erzsébetet.

Mig a lapok egy beteg, szomoru fejedelmi nőről irnak, járva az örök zölddel befuttatott possenhofeni kastély előtt, lelki szemeink csak egy vidám, rózsaszinruhás gyermeket, egy bájos serdülő leánykát szemlélnek itt ahol a suttogó tölgyek árnyékában minden, de minden róla beszél.

A starnbergi tó szürkén megcsillanó habjai álomhozólag zsonganak, zsongásuk betölti a parkot, ahol jokedvüleg kergette egykoron a himes szárnyu pillangót Erzsébet királyi herczegnő, — ahol első ábrándjait szőtte, fonta, s ahol későbben boldogan járt karöltve egy daliás, szőke ifjuval, azzal, aki őt Európa egyik leghatalmasabb trónusára ültette.

Egyszerűk, ósdiak a possenhofeni kastély világos, magas szobái. Mindenütt tiszta, fehérre súrolt padló, a falakon a rokonság olajfestésű arczképei, a bajor, szász és porosz atyafiság számos tagja.

Ebben az egyszerű, boldog elvonultságban éltek királynénk szülői. Atyja, az ideális lelkületű Miksa királyi herczeg, idejét cziterája és könyvei közt osztotta meg. Ő maga is iró és zenész volt; ha csak tehette, kerülte a nyilvánosságot, és legszivesebben érintkezett az egyszerű őseredeti hegylakókkal, a kik imádták.

Épen olyan áldott lelkü, mint fenséges férje, volt Ludovika királyi herczegnő, akinek emlékével még ma is telve van Possenhofen. Feleség, anya volt a szószoros értelmében, aki hajlott korában akkor érezte magát legboldogabbnak, ha nyaranta bájos leányai, a vig unoka-sereggel fölverték az egyszerű, ódon kastély, a park méla csendjét. A szobák, melyekben utólsó éveit töltötte, most is telvék imádott gyermeke, unokái emlékeivel.

Feltűnő egy művészi *paravent*, melyet gyermekek unokái és dédunokái arczképeiből állittatott össze. Iróasztalán sima, fehér kavicsok, melyre vonásokkal nyiló rózsát, futó lovat, báránykát festett *Sissy*.

Ez volt otthon kényeztető neve Erzsébet királyi herczegnőnek és onnan eredt, hogy a bájosan édes baba a *Lizi* nevet nem tudva kimondani, azt *Sissy*-nek ejtette.

Sissy-ről beszélni, gyermek- és rövid leánykorát emlegetni, sohasem fáradt el az öreg herczegasszony.

Egy ócska divatu, üveges szekrényben tartotta játékszereit, tanulókönyveit és egyszerű vonalozott irkákban irt gyakorlatok, amelyek Raçine nyelvén hogy: *le père est bon*. Itt volt a hamupipőke czipőjéhez hasonló, mesésen kicsiny atlasz czipőcske is, melyet *Sissy* az első bálon viselt és egy szál narancsvirág mennyaszony koszorujából . . .

Egyik sarokban világosra fényezett iróasztal áll. Ennek a fiókjában szalaggal átkötve, év és hónap szerint rendezve álltak a levelek, melyeket északról és délről, keletről és nyugatról küldöztek Ludovika herczegnőnek gyermekei.

A herczegasszony halála után visszaadták küldőiknek, s ki tudja mennyi történeti eseményt, rövid, őszinte szavakban tartalmazó leveleket. Azokat, amelyekben fejedelmi szivek is épen úgy nyilvánitottak örömöt, keservet, szivettépő gyászt, mint akár melyik közönséges halandó szive, mikor az egyedüli igazi barát, hű tanácsadó, az édesanya előtt nyilatkozik meg.

Kis, kristálylappal fedett szekrényen gyászfátyol. Rajta a nálunk is annyi könnyet, bánatot fakasztott név: *Rudolf*.

Apró emlékeket tartalmaz a feledhetetlen trónörökőstől, melyet karácsony, név- és születésnapi alkalmakkor küldözgetett a nagymamának, köztük sok, ugynevezett *udvari csukorka*, a selyem és bársony tokon Rudolf főherczeg, Gizella főherczegnő, majd a kis *magyar lány*, Mária-Valéria, két, három éves korából származó kedvesen durczás arczocs-

térését, Evianbe ment, ott azonban szintén nem találkozhatott a herczeggel. Erre Lucheni visszatért Genfbe és a lapokból értesülvén arról, hogy Erzsébet királyné itt van, mindenütt nyomon követte a királynét, akit egy alkalommal Budapesten látott.

Luccheni péntek dél óta tartotta szemmel a királynét, de nem talált kedvező alkalmat a merénylet elkövetésére.

Végre szombaton kora hajnalban lesbe állott a Beaurivage-fogadó közelében. Röviddel fél egy után észrevette, hogy a királyné komornyikja a fogadóból eltávozik és a Quai Mont-Blanc-on levő hajóállomásra megy. — Ebből Luccheni azt következtette, hogy ő felsége kirándulást tesz a tavon és ekkor a Hotel de la Paix-vel szemben állott lesbe a parton végigvonuló fasor tizenkettedik fája mögött és a fűrészreszelőt, amelylyel a merényletet elkövette, kabátja ujjában tartotta eldugva. Néhány pillanat mulva arra jött a királyné udvarhölgye kiséretében. A többi ismeretes.

Luccheni kihallgatása alkalmával vérfagyasztó czinizmust tanusitott és azt mondta, hogy tizenhárom esztendős kora óta anarchista. Kijelentette, hogy ha minden anarchista ugy megtenné a kötelességét, mint ő, akkor a polgári társadalom csakhamar elpusztulna. Ő tudja, hogy ez a magában álló gyilkosság mit sem segit, de legalább példát mutatott.

A törvényhozás gyásza.

Gyászfátyollal boritott nemzeti lobogó alatt sorakozott vasárnap délelőtt az egyetemi ifjuság a Muzeumkert vasrácsa előtt. A Sándor-utcza öble akkor már tele volt feketeruhás asszonyokkal, férfiakkal, akik a törvényhozás termébe iparkodtak. — Tódultak oda, mintha ottan fekűdnék virágok alatt, fehér arczczal a megölt királyné a ravatalon. De csak kevesen juthattak a karzatokra, a nagyobbik tömegnek ott kellett meghuzódnia a Muzeum-kertben s csak onnan leste, hogyan gyülekeznek Magyarország törvényhozói egy nagyon szomoru aktusra.

Az egyetemi ifjak vigyáztak a rendre. De nem is kellett ott vigyázni.

A lengő fekete zászlók alatt néma emberek haladtak a parlament felé. Képviselők és főrendek szomoruan gyülekeztek, nem zavarta a Sándor-utcza csöndjét egy hangosabb szó sem.

I. A képviselőház.

Pontban tizenegy órakor Szilágyi Dezső fölsietett az elnöki dobogóra. Még csengetnie sem kellett. A helyén volt már mindenki s abból a zsibongásból, amely máskor az ülések elejét el szokta nyelni, nem hangzott semmi. Még a folyosó is csöndes volt.

Négyszáz fekete ruhás ember a völgyben, legalább annyi a karzatokon is. És valamennyi egyszerre felemelkedett.

Mert akkor szólalt meg szokatlanul megindult hangon Szilágyi Dezső:

Tisztelt Ház! Ama rettenetes tett hire, melyet a Háznak bejelentek, ott ül már minden arczon a gyászban, ott reszket fájdalmában minden szivnek, mely Szent István birodalmában dobog.

Erzsébet királynét a tegnapi napon elragadta a gyilkos merénylet a trónról, melyről csak vigaszt, csak áldást árasztott mindenfelé; elragadta felséges férje oldala mellől, ki a legsulyosabb napokban, mely embert és atyát érhet, hálát adott a mindenhatónak, hogy ily élettársat rendelt oldala mellé.

A törrel átvert fejedelmi sziv előtt mély fájdalomban megtörve állunk, lelkünkben felmerülnek a multak boldog és bús emlékei annak a királynénak képe, kinek fejedelmi erényei és nemes szive annyit tettek a trón és nemzet elválaszthatatlan összeforrására és akinek lelkében visszhangot keltett minden nemes és nagy törekvés, mely az egész nemzetből a trón felé szállott és áldó, ápoló kezét terjesztette ki azokra; és látjuk őt nehéz idők folyamán a legsulyosabb emberi szenvedések alatt, roskadozó egészséggel, megadással türni és szenvedni mindazt, amit a Mindenható keze reá mért; és tengerében az emésztő fájdalomnak, maradt órangyala felséges férjének és népének.

Nehéz, nehéz ezt elviselni!

Áldott és szent legyen emléke, mint igaz és el nem muló a hódoló ragaszkodás és szeretet, melylyel a nemzet környezte.

Elhelyezzük azt hiven a fentartó nemzeti érzések kincstárába és táblájára ráirjuk egy nemzet hálaját.

És odanyujtjuk ezt felséges urunknak és királyunknak is. Leljen nagy és kötelességérzettel megtelt szive némi vigasztalást abban a tudatban, hogy a fenséges házát ért csapás feletti fájdalmában a nemzet vele osztatlanul együttérez és soha el nem enyészhetik az a jó, amely a trónról jön!

Ez alkalomból a tisztelt Ház elé a következő előterjesztéssel járulok:

Kérem, hogy fejezze ki a Ház helyeslését, hogy e rendkivüli gyülést összehivtam. (Helyeslés.)

Fejezze ki a Ház mély fájdalmát és hódoló részvétét ő felségének, királyunknak. A mód iránt e pillanatban nem nyilatkozhatom, mert az előzetes érintkezésre, melyek a módozatra irányadók, időm nem volt;

Határozza el a Ház, hogy a boldogult királyné emléke és a nemzet hálája törvénybe iktattassék; (Élénk helyeslés.)

Határozza el a Ház, hogy az országos gyásznak megfelelőleg üléseit felfüggeszti és az első ülést a temetést követő harmadik napra, délelőtt tiz órára hivja össze az elnök, mely a Ház további munkálkodása felett határozni fog; (Helyeslés.)

addig hatalmazza fel az elnököt, hogy oly üléseket összehivhasson, melyeken egyedül és kizárólag csak a Háznak a temetésnél való részvétele a gyászszal kapcsolatos további intézkedések felett fog határozat hozatni; (Helyeslés.)

mondja ki a Ház, hogy tagjai 30 napig gyászt fognak viselni; (Helyeslés.)

és rendelje el, hogy határozatai a főrendekkel közöltetni fognak szives hozzájárulás végett. (Helyeslés.)

Miután a Ház javaslataimat helyesli, kérem, a mai ülés jegyzőkönyvét meghallgatni és a hozott határozatokat hitelesiteni.

Az ülés bevégződött. A fekete ruhás emberek pedig szétoszlottak, némán, ahogy gyülekeztek.

II. A főrendiház.

A méltóságos urak házában ugyanaz a kép. Csak az egyházi méltóságok ruhája válik ki a feketeségből: egy-két szines folt a fekete alapon. Az elnöki dobogón pedig feltűnik az uj alelnök, Daruváry Alajos, akinek nagyon szomoru kötelességgel kell megkezdenie tisztét.

---

kája. A multkor kifogyhatlan bőbeszédűséggel magyarázott egy öreg nyolczvan év körül járó szolga, aki még látta Erzsébet királyné bölcsőjét ringani és hallotta, amint Miksa herczeg vidáman tudatta az egész kastély népségével:

— Lányunk van . . . *Lisinek* fogjuk nevezni!

A fenyőfákon hópelyhek csillámlottak akkor. Vigan, fürgén siklottak a szánok tova, megkondult a karácsony-éjjeli harangszó, és mintha a tiszta, derült, téli tájon ujra fölhangzott volna a réges-régi betlehemi szózas: Örömet hirdetek néktek . . .

És elmondja könnyes szemmel az öreg, milyen csodálatosan bájos gyermek volt a herczegnő, a *Sissy*, őt tündérszép leánytestvér közt a legislegszebb. — És milyen jó kedvű!

Napestig hangzott vidám, ezüstös kaczagása a possenhofeni park tölgyei alatt, és hogy örült, milyen boldog volt, ha fenséges szülői megengedték, hogy megnézhesse a népmulatságokat, a mikor Szent-János napján cziteraszó mellett ugrálták át legények, leányok az óriási tűzrakásokat, vagy búcsu volt valamelyik faluban.

Ilyenkor annyi mézeskalácsot hozott, hogy néha két szolga is vitte utána. Minden kastélybélinek, minden falusi gyereknek jutott abból bőven.

— Nesztek búcsufia! — mondá elragadó mosolylyal.

Mosolya még gyermek korában olyan hóditó volt, hogy sem szülői, sem nevelőnői nem tudtak rá haragudni. De erre nem is volt ok. A kis herczegnő olyan jó volt, mint a jó nap.

— *Wie die gute Stunde selbst*! Mondta az öreg és szaporán törülgette szemét kékfehér virágos kendőjével.

A szabad természetet és az állatokat már akkor is rendkivül szerette.

A közeli erdő őzikéi ugy ösmerték, hogy kezéből vették ki a sós kenyeret. Volt mindig kis boczija, kedvencz kutyája, báránykája, melyeket rendesen maga etetett és gondozott. A lovakat is szerette, de a sportszenvedélynek már inkább asszony korában hódolt.

Testvéreivel mindenkor gyöngéd kapocs fűzte össze. Különösen az elhalt alençoni herczegnő, aki fegjobban hasonlitott ő felségéhez — és Trani grófné, voltak kedvenczei.

Ha valamelyiket megbüntették, *Sissy* addig hizelgett a szülőknek, kért, sirt, mig föl nem mentették a kis deliquenst. Általában, mint békitő, már gyermekkorában valóságos órangyal volt ez a *nagy asszony*, aki későbben egy boldogtalan, összetört nemzetet emelt föl a porból, egy duzzogó, mélyen sértett népet békitett ki a koronával — tett nagygyá, hatalmassá, amiért örökké áldassék dicső neve.

Mint asszony, gyakran fölkereste még Possenhofent a hatalmas császárnévá lett *Sissy*.

Jellemző első látogatására, hogy édesanyjától mindjárt egy pár *öcska czipőt* kért és mosolyogva jegyzé meg, hogy mig leánykorában, Possenhofenban, *a komorna taposta ki uj czipőjét*, most neki kell *a komornának kitaposni az uj czipőt*.

Zsófia főherczegné idejében ugyanis még teljesen szigorában virágzott a Burg spanyol udvari etikettje s a fiatal császárné, ennek az előirása szerint, minden nap uj czipőt tartozott húzni.

Hallottak aztán a tulszigoru etikett miatt még egy és más panaszt a possenhofeni csöndes, fehérre surolt padlóju szobák — és mindig zokogva búcsuzott a ragyogó szépségű, meleglelkű császárné, valahányszor a tölgyek rejtelmes homályából a Burg csillárfényes termeibe kellett visszatérnie. Zokogva vált meg a szülői háztól, a possenhofeni kert rózsáitól, jázminjaitól. Azoktól a hófehér, hullatag jázminoktól, amelyekből, évek mulva, egy virágzó galyat küldött *utolsó üdvözletül* boldogtalan, szép unokafivérének, II. Lajos bajor királynak, mikor ez a bergi kastély elhagyatott, magános ravatalán fekűdt . . .

Kedvencz nyári üdülő helye volt királynénknak Possenhofen mindaddig, mig szülőit el nem vesztette. Szomoru emlék lett azonban ezután már a tóparti csöndes kis kastély, arra jó az is csak, hogy sebeket szakgasson . . .

Mikor arra került a sor hogy szülői hagyatékából valamit válaszszon, a kastély kis kápolnájának harangját kérte el. Azt a kis harangot, amely gyermekkorában *Sissit* álomba ringatta, amelynek csengése hosszú évek során hivta imádságra a jó édesanyát.

Délután egy óra. Daruváry fölemelkedik, vele az egész főrendi tábor.

S a főrendiház alelnöke igy emlékezik meg az országos csapásról:

— Ő császári és apostoli királyi felségét, legkegyelmesebb urunkat és királyunkat, hazánkat és nemzetünket nagy csapással látogatta a végzet.

Ő Felsége Erzsébet királyné, Magyarország nagyasszonya nincs többé; váratlan halál ragadta ki az élők sorából. Egy gonosztevő kéz oltotta ki drága életét.

Méltóságos főrendek! E pillanatban, a megrendítő esemény lesujtó hatása alatt, ki volna képes feltüntetni a veszteség nagyságát, melyet e halál által király és nemzet egyaránt szenvednek, amely veszteség feletti bánatnak a király és nemzet egyenlően részesei.

És ki volna képes szavakat, méltó szavakat kölcsönözni a fájdalomnak, mely a szeretett, az imádott királyasszony halála felett Szent István birodalmának határai között minden szivet eltölt.

Egy hálás nemzetnek könnyei kisérik a drága halottat sirjáig és a siron tul áldott marad emlékezete közöttünk és maradékaink között minden időre.

Méltóságos főrendek! Ezen gyászbejelentés folytán bátor vagyok inditványozni, hogy a méltóságos főrendek őseiktől örökölött jobbágyi hűségük és szeretetük sugalta bánatos részvétüket a trón zsámolya elé terjeszszék. A módozatokra nézve egyelőre nem teszek inditványt, mert ezek későbbi közlésektől függnek.

Csöndes moraj. A tábor visszaül helyére. Aztán a jegyző felolvassa a képviselőháznak megküldött határozatát, tudomásul veszik s a jegyzőkönyvet is hitelesitik.

A királyné élete.

Erzsébet királyné, Miksa bajor herczeg és Ludovika herczegné második leánya, 1837. deczember 24-én Possenhofenben, Bajororzzágban született. Ifju éveit szülői körében töltötte, csöndes idillben, távol attól a ragyogó fénytől és pompától, amely a királyi udvarokat körül vezi. A kis Erzsébet, aki már gyermekkorában nagy vonzalmat érzett a szabad természet iránt s akinek fogékony szivéből nem hiányozott a poézis, nem oly korlátok között nőtt fel, mint a királyleányok.

Mikor elérte a tizenhatodik évét s mikor szépsége és ifjusága teljes pompájában ragyogott, már menyasszony volt. A király Ischlben tartotta vele eljegyzését 1853. aug. 18-án. A lapok akkoriban igen sokat irtak erről a szerelmen alapuló frigyről, valamint a szép fiatal párról. Nem egészen egy esztendő mulva, 1854. április 24-én történt az esküvő, amely Bécsben ment végbe. A közönség, amely sokat hallott Erzsébet szépségéről és sugár alakjáról, lelkesen és melegen fogadta, arról győződvén meg, hogy a hir mit sem nagyitott. A fiatal királyné valóban szép és elbájoló volt, amiről különben bizonyságot tesznek akkori arczképei. Szivének jósága, lelkének nemessége azonban tultett szépségén s nagy igazságot mondtak akkor, mikor azt állitották, hogy a legjobb királyné Bécsben lakik. Az esküvő ünnepségei fényesek voltak s ha ebből a fényből Magyarországra akkor kevés jutott is, a királyné szivét mégis megérezték azok a politikai elitéltek, akik ekkor kegyelmet kaptak. Az ő jó szivére vezetik azt is vissza, hogy az országban még mindig érvényben volt ostromállapotot megszüntették.

Erzsébet királynénak négy gyermeke született. Zsófia, aki 1855-ben született és aki már 1867-ben meghalt, és pedig Budán. Második gyermeke Gizella, aki Lipót bajor herczeghez ment nőül. A harmadik szülött Rudolf trónörökös volt, akinek tagédiája még mindannyiunk élénk emlékezetében van. Negyedik gyermeke Mária Valéria, aki 1868-ban Budán született s aki Ferencz Salvator főherczeg felesége.

A királyné magyar földre először 1857-ben lépett, amikor a király kiséretében az ország legnagyobb részét bejárta. A magyar nép, amerre csak járt, mindenütt lelkesen, szeretettel fogadta, sejtelmében annak, hogy ez a jóságos és nagyszivű asszony áldást terjeszt maga körül. Magyarországi körutját azonban idő előtt szakitotta félbe, mert a két éves Zsófia főherczegnő meghalt. Erzsébet nem tartozott ama királynék közé, akiknek az udvar levegője és fesszessége örömet okozott. Nemes egyszerüsége és lelkének poétikus érzülete inkább a magányba vonzotta. Azután egészségi állapota sem volt valami jó, amit az is bizonyit, hogy már 1860-ban Madeira-szigetére utazott ahol a következő esztendő is ott találta.

Mikor onnan Bécsbe visszatért, szivének vonzalma a magyarok iránt növekedni kezdett. El is határozta, hogy magyarul megtanul. Báró Eötvös József ajánlatára Falk Miksa vállalkozott arra, hogy a magyar nyelvre oktassa és megismertesse vele irodalmunkat. Falk igen sokat és igen érdekes dolgokat irt a királyné szorgalmáról s a magyarok iránt érzett igaz vonzalmáról. A kiszivárgott hirek minden magyar szivet feléje forditottak, s már akkor mindenki tisztában volt azzal, hogy a kibékülés egyetlen közvetitője ő lesz.

1866-ban, az osztrák-porosz háboru idején Erzsébet királyné gyermekeivel együtt Budapestre költözött s a nyarat Ferenczhalmán az egyik villában töltötte, amely pedig ép n nem királyné számára volt berendezve. Az egyszerü egy emeletes villában, amely még ma is megvan, igen boldogan és igen egyszerűen élt gyermekeivel s megelégedettségén csakis a háboruról érkező rossz hirek rontottak. Ekkoriban mondta gróf Andrássy Gyulának:

— Ha Olaszországban rosszul mennek a császár dolgai, az nekem igen fáj, de ha Magyarországon mennek a dolgai rosszul, az engem megől.

A koronázás alkalmával, 1867. junius 8-dikán olyan hatást tett a magyarokra, mint annak idején Mária-Terézia. Mindenki tudta itt, hogy igaz barátot bir benne s ő is meg volt győződve, hogy jobb és halásabb alattvaló, mint a magyar, nem lehet. Ez a szeretet tartotta Budavárában akkor is, mikor Mária Valériát szülte. Már ez időtájban sok időt töltött Gödöllőn, ahol minden udvari etikettől menten forgolódott az őt imádó nép között.

Egészségi szempontból a királyné részt vett a vadászatokon is s egyike volt a legkitünőbb lovasoknak. Sportnak, vadászatnak egyszerre véget vetett azonban az a rettenetes csapás, amely 1889. január 3-án zudult rá, amikor Rudolf trónörökös oly váratlanul s oly megrázó körülmények között meghalt. Az első perczekben óriási önuralma és lélekjelenléte még megmaradt s volt annyi ereje, hogy a tragédiáról ő értesitse először a kiralyt. Egészsége azonban ez időtől kezdve rohamosan hanyatlott. Az esztendő legnagyobb részét utazással töltötte. Különösen szeretett bolyongni a tengereken s yachtja nagy utakat tett meg vészben, viharban egyaránt. Utazásai közben, a mikor a görög nyelvet is megkedvelte, különösen megtetszett neki Korfu, ahol a hires Achilleont is épitette, amelyről annyi csodás dolgot irtak. Az utóbbi években az orvosok azt konstatálták, hogy a tengeri ut egészsége hátrányára történik s igy a hajózása elmaradt. Bécsben azonban sohasem tartózkodott hosszasabban. A genfi tó mellett — ahol most katasztrófa elérte — több időt töltött. Ott látogatta meg a király, aki egy év mulva vizzában is felkereste. Budapesten 1893-ban több hetet töltött s ez alkalommal Gödöllőn is pihent. Néhányszor még visszatért a fővárosba. Igy például a milleniumi ünnepségek alkalmával, amikor rajongó szeretettel vették körül s tavaly őszszel, amikor a budai hegyek között végzett nagyobb sétákat. A magyar fürdők közül Herkules-fürdőben töltött hosszabb időt, legutóbb pedig Bártfán, amikor az ajánlott külföldi fürdők helyett ő maga választotta ezt a fürdőhelyet.

Részvételünk a gyászban.

Szombaton, a kora délutáni órákban történt az évszázad legmegrázóbb tragédiája.

A kies Svájcz különben eget ostromló havasai közül alig pár óra alatt a szélrózsa minden irányában elvitte a rettentő hirt a táviró, igazi részvétet keltve, fájó könyeket fakasztva mindenütt.

Nyiregyházára az esti órákban jutott el a rémhir, melyet az nap este csak kevesen tudtak meg.

Vasárnap reggel gyönyörü verőfényes szeptemberi napra virradtak a város lakói s már akkor a középületeken egymásután tünedeztek elő a nagy nemzeti gyászt hirdető fekete lobogók.

Megdöbbenve közölték egymással az ismerősök az első pillanatban teljesen hihetetlennek és képtelennek látszó hirt s csakhamar minden arczon ott ült a bánat sötét árnya és a kétségbeesésé: mi következik ezek után? mi vár az országra? mi vár a jó öreg királyra? . . .

A középületek szomoru példáit egyenként követték a magánépületek is s az emberek mindjobban fokozódó izgatottsággal várták a délutáni postával érkező budapesti hirlapokat, hogy az esemény részleteit megismerjék

A hivatalos köröket is az országos gyász foglalkoztatta.

Br. *Feilitzsch Berthold* főispán vasárnap este a fővárosba utazott, hogy a kormánynál informácziókat szerezzen s a vármegye alispánjával még elutazása előtt megállapodott abban, hogy a törvényhatósági bizottságot *rendkivüli közgyülésre* hivják össze, a melynek tárgya a megrendítő gyászeset alkalmából teendő intézkedések feletti tanácskozás és határozathozatal leend.

A vármegye rendkivüli közgyülése ma délelőtt 10 órára hivatott össze. A meghivó ekként szól:

„Ő Császári és Apostoli királyi Felsége, Erzsébet Királyné, Magyarország szeretett Nagyasszonya, nemzetünknek balsorsában védangyala nincs többé. A kérhetetlen sors kioltotta a Felséges hitvesének, Urunk Királyunknak és a magyar nemzetnek mérhetetlen fájdalmára, bánatára.

A nemzet testének lüktető erei, a törvényhatóságok egy pillanatig sem késhetnek tisztelettel és rajongó szeretettel környezett Felséges Asszonyunk, Királynénk elhunyta felett érzett őszintén mély, a szíveket elzsibbasztó fájdalmuknak, az Ő áldott emléke iránt táplált hálaérzetnek kegyeletes kifejezést adni és a gyásszertartáson való részvétel iránt rendelkezni.

E végből, s egyáltalában eme megrendítő gyászeset alkalmából teendő intézkedések foganatositása czéljából főispán úr Szabolcsvármegye törvényhatóságának rendkivüli közgyülését folyó évi szeptember hó 15-ik napjának délelőtt 10 órájára, Nyiregyházára, a vármegyeháza nagytermébe egybehiván: midőn erről a törvényhatósági bizottság tagjait tisztelettel értesitem, egyuttal kérem, hogy a szivünk mélyén gyökerező őszinte fájdalomnak a veszteség óriási voltához méltó tolmácsolása czéljából ezen közgyülésen teljes számmal megjelenni méltóztassanak.

Nyiregyházán, 1898. évi szeptember hó 11-dikén. *Mikecs János*, alispán."

Nyiregyháza város tanácsa hétfőn délelőtt 10 órakor ült össze *Bencs László* polgármester elnöklete alatt, ki a hazafiui fájdalom igaz hangján közölte hivatalosan a megrendítő hirt.

A tanács megbizta a polgármestert, hogy intézzen felhivást a város lakosságához, hogy a házakra gyászlobogók kitüzése és a férfiak kalapjukon gyászfátyol viselése utján juttassák kifejezésre a nemzeti gyászban való részvételüket.

A polgármester e tárgyu felhivása a következő:

„*Kérelem!* Hazánk védangyala, imádott Erzsébet királynénk ravatalán fekszik.

Megszünt dobogni, megszünt érezni a legjóságosabb sziv, melynek minden dobbanása szeretett hazánk jólétének, boldogságának forrása volt.

Mostan már egy kiszenvedett, kedves lélek koporsójánál gyül össze országok gyászoló közönsége, hogy elkisérje nyugvó helyére hazánk legszebb virágát, kit nem képes nekünk többé vissza adni a lelki élet három nagy hatalma, a könny, szeretet és az imádság.

Eljött a halál, orvul ragadta el közülünk, hogy örömre gyászt, megelégedésre siralmat hozzon.

Osztozzunk mi is ezen bánatban, Nyiregyháza város igazán gyászoló polgárai s kérlek benneteket, öltsünk fekete ruhát, tegyünk házainkra fekete lobogót, s gyászoljuk szivvel és tettel a legnagyobb magyar királyné felejthetetlen emlékét!

Kelt Nyiregyházán, 1898. szept. 10-én.

Bencs László, polgármester.

Elhatározták ezenkivül ugy a vármegyei, mint a városi tisztviselők, hogy az országos gyász tartama alatt kalapjaikon gyászfátyolt hordanak. Gyász-karszalagot kaptak és hordanak a vármegyei és városi egyenruhás szolgák, valamint a rendőrök is.

Ezen gyász a temetés napjától számitott 30 napon át, vagyis október 16-ig fogják viselni. Ugyanezen ideig maradnak kint a gyászlobogók a vármegyeházán és városházán, s ezen idő alatt a hivatalos küldemények gyászpecséttel látják el.

A vármegye ma délelőtt tartandó közgyűlése után a bizottsági tagok a főispán vezetése alatt a r. kath. templomba vonulnak, ahol Verzár István esp. plébános ez alkalommal tartja az egri érsek által az elhunyt királyné lelkiüdvéért elrendelt gyászmisék elsőjét.

A gyászisteni tiszteletek a helybeli egyházak a temetés napján, szombaton délelőtt tartják meg, amelyeken testületileg részt vesznek az összes helybeli hivatalok. Délután pedig, a temetés tartama alatt, 4 órától 5 óráig az összes tornyokban a harangok egy óra hosszat meghuzatnak.

A város tanácsa intézkedett, hogy szombaton délután fél 4 órakor az összes utczai villamos lámpák felgyujtassanak, a főtereken és főbb utczákon levő lámpák pedig gyászfátyollal vonatnak be.

Ezen a héten mindennemű zenés és zajos mulatságok eltiltyák. A ref. dalkedvelő társaság is bizonytalan időre elhalasztotta a mult vasárnapra tervezett dalestélyét. Elhalasztatott a városi dalárda aradi diadalának örömére szombat estére tervezett bankett is.

A rendőrség intézkedett és közhirré tette, hogy a szombati heti vásár előtte való napon, pénteken tartassék meg.

A kereskedőket felkérik, hogy üzleteiket szombaton délelőtt, a gyászisteni tiszteletek tartama alatt, vagyis 10 órától 12-ig, valamint a temetés alatt délután 4 órától 6-ig zárják be.

A nyiregyházi takarékpénztár szombaton egész nap zárva lesz.

A város képviselőtestülete pénteken délelőtt 11 órakor tart *rendkivüli közgyülést*, a melyen a polgármester hivatalosan bejelenti a képviselőtestületnek a magyar nemzetet és koronás királyát ért pótolhatlan veszteséget, s aztán Majerszky Béla főjegyző terjeszti elő a tanács javaslatát, amely odairányul, hogy a képviselőtestület a vármegye alispánja utján részvétfeliratot intézzen a gyászbaborult uralkodóhoz.

Megemlitjük még, hogy tervbe van véve az is, hogy a város hozzá méltó nagyobb összeggel járuljon az elhunyt királyné emlékszobrára meginditott s két nap alatt 30000 forintot felülhaladó összeget eredményezett gyüjtéshez, és hogy a királyné nevének megörökitésére a jótékony nőegylet árvaházánál alapitványt létesitsen.

A vármegye a temetésen három tagja fogja magát képviselni. A küldöttség tagjainak felkérését a főispánra bizzák. Mint értesülünk, a küldöttség akként fog megalakulni, hogy abban egy *főnemes*, egy *nemes* és egy *közrendü* bizottsági tag vesz részt. A törvényhatósági küldöttségek részére a belügyminiszter távirati értesitése szerint a Neu-Markton, a katonai tisztikar mellett lesz hely kijelölve.

Az orthodox izraelita hitközség az országos gyászból szintén kiveszi részét. Az elöljárósága a gyász részleteinek megállapitása végett, ma délután rendkivüli közgyűlést tart. A gyászisteni tisztelet mához egy héten fog megtartatni. Az egyház vezetősége a hitközség templomára a gyászlobogót kitüzette, s azzal a javaslattal járul a közgyűlés elé, hogy a lobogó 30 napon át künn hagyassék.

Hirek.

— **A Bessenyei szobrának** leleplezését a vármegye törvényhatósága az október hó 12-én tartandó rendes őszi közgyűlésén kivánta fényes ünnepségek között megtartani. Az a mélységes gyász, amely az egész országot elboritja a tüneményesen szeretett Erzsébet királyné ellen elkövetett rettenetes gyilkosság miatt, természetesen a törvényhatóság e tervének megvalositását megakadályozta. Az állandó választmány határozatából inditvány tétetik tehát a mai rendkivüli közgyűlés előtt az iránt, hogy a már megállapitott ünnepélyes programm fenntartása mellett a leleplezés november hó közepén összehivandó rendkivüli megyei közgyűlés alkalmára halasztassék el.

— **Központi választmányi ülés.** Az 1899. évi képviselő választási névjegyzék ellen beadott felszólamlások elbirálása végett a központi választmány f. évi szeptember hó 20-ik napján d. e. 11 órakor Nyiregyházán a vármegyeháza kis termében ülést tart.

— **A földmivelésügyi miniszter a Hegyalján.** Darányi Ignácz dr. földmivelési miniszter befejezte a Hegyalján tett körutját. Személyes tapasztalatai kiegészitésül azonban megismerkedni óhajtván közvetlenül a szőlősgazdák kivánságaival is, résztvett még a zemplénmegyei gazdasági egyesületnek S.-A.-Ujhelyen szeptember hó 4-én délután tartott értekezletén, a hol meghallgatta a gazdák kivánságait. A miniszter az értekezleten tartott hosszabb beszédében dicsérettel emlékezett meg a gazdasági egyesület szőlőszeti szakosztályának s elnökének Molnár István tevékenységéről és örömmel konstatálta, hogy a szőlőfelujitás ügye a Hegyalján várakozásán felül haladást tett. A jövőre vonatkozólag kijelentette, hogy teljesen méltányolja a tokaji Hegyalja kivánságát, hogy a sárospataki oltványtelep csakis a Hegyalja számára termeljen szőlővesszőket és oltványokat; intézkedett, hogy a termelés 500 ezer oltványról rövid idő alatt másfél millióra emeltessék föl, továbbá, hogy az amerikai vessző termelése onnan kiküszöböltessék, végül pedig, hogy Sárospatakon csakis a Hegyaljának szükséges fajokat termeljék. — A szőlők felujitásában erős fegyvert lát a borhamisitás ellen. — A borhamisitás megátlására a kormány oly sulyt helyez, hogy az osztrák kormánynyal e részben egyenlő elvek szerinti eljárásban egyezett meg. Örömmel tapasztalta a miniszter a nagybirtokosok buzgalmát a fölujitási munkában; a kisgazdák azonban ebben ugylátszik nem szivesen vesznek részt. E bajon okvetlenül segiteni kell, mert az ország jóléte szorosan összefüggésben van a kisgazdák jólétével. A maga részéről a siker biztositására kész a kisgazdáknak minden eszközzel segitséget nyujtani. Kijelentette ezután a miniszter, hogy a közönség részére olcsó és népies szőlőszeti mű szerkesztéséről gondoskodott, melyet tanitóknak, papoknak kivánságukra ingyen fognak megküldeni.

— **Az Ér folyó mélyitése.** Az Ér folyó mélyitését a Nyirviz szabályozó társulat már megkezdte. A héten felbontották a vasuti uton levő hidat is. Ezen hid elbontása miatt a vasuti ut egész forgalma a szent-mihályi utczára és a vasgyár utra terelődött át. Arra azonban szerfölött megneheziti a közlekedést a nagy homok, amelyben különösen a teherrel megrakott szekerek, sőt a postakocsi is alig tud haladni. Szó volt arról is, hogy ideiglenesen az Ér alatti kerten keresztül tartják fenn a kocsi közlekedést. A városból menő kocsik nevezetesen a Majerszky Béla városi főjegyző lakása melletti dűlő uton mennének be s körül a Jégerféle gőzmalomnál térnének ki ismét a vasuti utra s ugyanezen kerülőt tennék meg visszafelé is. Ebbe azonban az Érkertség nem egyezett bele. Épen ezen közlekedési zavarok miatt sürgős a vasuti uton levő hid ujonnan leendő felépitése. A vármegyéről vissza is érkezett a betonhid jóváhagyott terve s a város tanácsa tegnap délelőtt tartott rendkivüli gyűlésen már ki is tűzte az árlejtésre a határnapot szeptember 30-ára. Egyidejűleg hirdette meg az árlejtést a szintén betonból készitendő csatornák munkálataira is, minthogy az ekként nagyobb összegre szóló pályázat bizonyára fel fogja kelteni a budapesti vállalkozók vállalkozási kedvét is. A csatornákat azonban természetesen csak a tavaszszal épitenék, ámbár nincs kizárva, hogy legalább az egyik csatorna még az ősz folyamán elfog készülni.

— **Kézfogó.** *Kralovánszky Gyula* honvédhuszárkapitány jegyet váltott *Szlávy Irénnel*, okányi Szlávy Béla honvédezredes leányával.

— **Huszárjaink itthon.** A Lőcse környékén tervezett hadgyakorlatokra tudvalevőleg a Nyiregyházán állomásozó 10-ik huszárezred is elment. A hadgyakorlatok azonban a királyné gyászos halála miatt nem tartatnak meg. Most a hadtestparanokság táviraton értesiti a vármegye alispáni hivatalát, hogy a 10 ik huszárezred már e hó 18-án állomás-helyére visszaérkezik.

— **Halálozás.** Alólirottak fájdalommal megtelt szivvel tudatják a szeretett hitves, jó anya, nagyanya, testvér, sógornő és rokon *Moesz Adolfné* szül. Mesko Zsuzsánának rövid szenvedés után életének 74-ik. boldog házasságának 48-ik évében, folyó évi szeptember hó 11-én este 7 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi részei folyó évi szeptember 13-án délután 4 órakor fognak a pazony utczai 10-ik számu háztól az ágostai evangélikus vallás szertartása szerint a pazony-utczai sirkertben örök nyugalomra tétetni. Kelt Nyiregyházán, 1898. évi szeptember hó 12-én. Béke lengjen porai felett! Moesz Adolf mint férje. Moesz Béla, özv. Droppa Emilné szül. Moesz Julia, Kovács Dánielné szül. Moesz Margit, Moesz Ilona, mint gyermekei. Droppa Emil, Droppa Irén, Droppa Ernő, Droppa Gyula, Kovács Gizella, Kovács Elek, Kovács Margit, Kovács Kálmán, Kovács Blanka, Kovács Irén, mint unokái. Özv. Puchy Pálné szül. Meskó Rozália, mint testvére. Moesz Béláné szül. Jéger Luiza, mint menye. Kovács Dániel, mint veje. Özv. Dr. Meskó Pálné szül. Böltke Matild, Moesz Miksa és neje szül. Czékus Katinka mint sógorok.

— **Nem kell a gőzfürdő!** A Nyiregyháza város tulajdonát képező gőz- és kádfürdőnek annyira elrontotta a hirnevét mostani bérlője, hogy kibérlésére nem akad vállalkozó. A képviselőtestület határozatához képest a város tanácsa meghirdette a bérbeadásra vonatkozó árverési pályázatot, amely szerint a fürdő az eddig szokásos 3 év helyett 6 évre adatnék bérbe. A zárt ajánlatok tegnap, szerdán délelőtt 11 óráig lettek volna beadandók. Az ajánlatok felbontására kiküldött bizottság össze is ült 11 órakor a városháza nagy termében, de nem volt mit felbontania, mert egyetlen ajánlat sem érkezett be. Ilyen körülmények között alig ha van más hátra, minthogy a város vegye házi kezelés alá a fürdőt a mi a városra is, de a tisztaságot

szerető és fürdeni akaró közönségre is előnyösebb lesz.

— **Hymen.** *Ujváry Béla* kalocsai kir. törvényszéki aljegyző e hó 10-én eskűdött meg *Zoltán Evelin* kisasszonynyal, Zoltán Ödön kedves leányával.

— **Anyakönyvvezetői kinevezések.** *Szinegh Sándor* nyirbélteki jegyzői irnok és *Pongor Elek* t.-ladányi jegyzői irnok helyettes anyakönyvvezetőkké nevezteltek ki.

— **Hirdetmény.** Szabolcsvármegye alispánjának 18243-1898. K. számu felhivása folytán értesitem az érdekelteket, hogy a *legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok* 1899. évi névjegyzékének egybeállításához szükséges adókimutatások a vármegyei igazoló választmánynak szeptemer hó 17-én tartandó üléséig a vármegyei főjegyzői hivatalban megtekinthetők s addig az esetleges felszólamlások beadhatók. Ugyanezen időig és az igazoló választmány ülésének tartama alatt fogadtatnak el a két adószámitás kedvezményeinek elnyeréére irányuló szóbeli, vagy irásbeli jelentkezések is. Nyiregyháza, 1898. szeptember hó 13. *Bencs László*, polgármester.

— **A pazonyi utcza csatornázása.** A pazonyi utcza kövezetlen és csatornázatlan részének csatornázási munkálatához a vállalatot elnyerő Hönsch Vilmos miskolczi cementtechnikus már hozzá fogott. A kövezés kérdése még a vármegyén van, minthogy tudvalevőleg az árlejtés ellen, amelyen Bánszky János nyerte el a vállalat ezen részét, felebbezések adattak be. Remélhető azonban, hogy az őszi rendes közgyűlésen a felebbezések elbirálás alá kerülvén, még az ősz folyamán elkészülhet a kőut is. Egyidejűleg figyelmükbe ajánljuk a pazonyi utczai háztulajdonosoknak, hogy saját érdekűben cselekednének. ha udvarukból a készülő csatornáig most a nagy csatorna készitésével egyidejűleg csináltatnának házi csatornákat, minthogy azok igy jóval kevesebbe kerülnek, mint majd ha a csatorna is meg a kőut is készen lesz és csak azoknak megbontásával köthetik össze házi csatornáikat az utczai csatornával.

— **A sertés vész.** Nyiregyháza város belterületén és határában kiütött sertésvész miatt ez évi május hó 7-től kezdve zárlat van elrendelve, s a sertés vásárok teljesen beállitva vannak. Hogy mennyire intensiv volt a vész, a következő adatok igazolják: A zárlat kezdetétől szeptember 8-ig Nyiregyházán, beleértve a külterületet is, összesen 1204 drb sertés hullott el. A vész hatékonysága ma sem csökkent, mert augusztus 31-től szeptember 4-ik 40 drb lett a vész áldozata, s igy egyáltalában nincs arra kilátás, hogy a nyiregyházi sertés piacz a közel jövőben megnyitassék.

— **Öngyilkos járásbiró.** Rácz Kálmán dr. királyhelmeczi járásbiró f. hó 4-én délután hivatalos szobájában egy revolver lövéssel önként véget vetett életének. A szenzácziós esetben az a különös, hogy ismeretlen az az ok, amely a különben jó életkedvű, egészen jó anyagi viszonyok között élő 41 éves férfit, — végzetes elhatározására rábirta. Nem volt ennek semmi előzménye, amely a szomoru esetre világot vetne, azért azt is hitték, hogy gyilkosság áldozata. A vizsgálat azonban ennek lehetőségét kizártnak tartja. Az egyetlen elfogadható ok tehát az, hogy hirtelen támadt elmezavarban követte el végzetes tettét.

— **A király kegyelme.** A szabolcsmegyei szocziálista zendülésben Kántor János nyirbátori öreg földmives is részt vett, akit ezért a nyiregyházi törvényszék négyhavi fogházra itélt. Kántor János kegyelmi kérvényt nyujtott be ő felségéhez, amelyben elmondta, hogy ő nem volt a zendülésnek részese, hanem a viszonyok hatása alatt kényszerűségből a fiaival tartott. — A kabinetirodából a napokban érkezett le az öreg kedvezően elintézett kérvénye. Kántor, kit azonnal szabadon bocsátottak, azt mondta, hogy nem hal addig meg, mig a kegyelmet ő felségének személyesen meg nem köszöni. Kántor fiai szintén most töltik a zendülésben való részvételért rájuk szabott bűntetést.

— **Köszönet nyilvánitás.** Grósz L. H. helybeli nagykereskedő úr Jolán nevű kedves leányának Groák Lajos fölbirtokos úrral történt egybekelése alkalmával a keresztény nőegylet részére 50 frtot volt szives adományozni. A nagylelkű adakozó szives adományáért fogadja a keresztény nőegyleti elnökség őszinte köszönet nyilvánitását.

— **A pékműhelyek ellenőrzése.** A belügyminiszter a pékműhelyek és általában a kenyeret és hasonló tápszereket árusitó üzletek tisztántartásának ellenőrzése czéljából a következő körrendeleteket intézte a törvényhatóságokhoz: Egészségügyi szakközegeim jelentéséből s számos oldalról fölhangzó panaszokból arról értesültem, hogy egyes sütőműhelyekben, ugyszintén kenyeret s hasonló tápszereket árusitó üzletekben a tisztaság s az egészségügy szempontja figyelmen kivül hagyatnak. Minthogy ez által jelentékeny közegészségügyi érdeket látok veszélyeztetve, felhivom a törvényhatóságot, intézkedjék, hogy a törvényhatóság területén a sütőműhelyek s kenyérnemüeket árusitó üzletek fölött a hatóságok rendszeres felügyeletet gyakoroljanak, s az 1876. évi XIV. t. cz. 3-ik §-ában foglalt rendelkezéshez képest, panasz bevárása nélkül, megfelelő időnkint tartott behatóó szemlékkel s vizsgálatokkal szerezzenek meggyőződést az emlitett műhelyek s üzletek állapotáról. — Ezen egészségrendőri vizsgálatok számát és eredményét az egészségügyi évi jelentés összeállitása alkalmából az ezen jelentéshez előirt minta „műhelyek" rovatában külön megjelölve tüntesse fel.

— **A nyirbátori vörös-kereszt egyesület estélye.** Folyó hó 8-án a vörös-kereszt egyesület fényes estélyt rendezett, az elnök nők 15 évi érdemdús munkásságuk elismerése jeléül. A széles körben ösmert urnők tisztelői nagy számmal jelentek meg, hogy az ünnepelyes alkalommal tiszteletüket és elismerésüket leróhassák. Megérkezésökkor Mikolay Lajosné és dr. Boldizsár Imréné elnök úrnőket zajos ovatiókkal fogadta a tisztelgők sokasága, a rendezőség pedig diszes virag csokorral lepték meg az ünnepelteket, kik szünni nem akaró éljenzések között vonultak a fényő galyakkal és virág fűzérekkel ékesitett diszterembe. — Tisztelgések után dúsan teritett asztalhoz ült a társaság, s az első fogás után Vay István járásunk közkedvelt főszolgabiraja, lendületes beszéd kiséretében emelte poharát az uralkodó párra Felséges királyunk és királynénkra. A költői lendületű magyas beszéd végét szünni nem akaró viharos éljenzés követte. Második fogásnál Balog Ferencz és Szabó Lajos urak éltették, Mikolay Lajosné és dr. Boldizsár Imréné urnőket, mint a vörös-kereszt egyesület ügybuzgó elnöknőit. Estebéd végeztével a jó kedv tetőpontját érte, s kezdetét vette a táncz s tartott világos virradtig. Jelen voltak: *Asszonyok*: Mikolay Lajosné, dr. Boldizsár Imréné, Hähnel Ferenczné, Erőss Sándorné, Mandel Ödönné, Mandel Béláné, Goldman Árminné, Torkos Lászlóné, Szimon Edéné, Czeizler Lipótné, Kertész Istvánné, Melhause Ottóné. *Leányok*: Boldizsár Ella, Torkos Margit, Molnár Ilonka, Szimon Ilonka, Kertész Ilonka.

— **Öngyilkos tanár.** Bélteky Albert budapesti gimn. tanár, f. hó 8-án reggel, az Ujhelyről induló személyvonatnak egy második osztályu kocsijában utazott, amint utitársainak elmondotta atyjához, aki Tisza-Ujlakon ref. lelkész. Amint azonban a következés megmutatta, szándéka nem az volt, mert a b.-szerdahelyi megálló és Szomotor közt a robogó vonat két kocsija közzé ugrott, ami rögtön halálát okozta, mert koponyája szétzuzódott. A 30—32 körüli fiatal ember zsebében levelet találtak, amelyben megirja, hogy mert imádásig szeretett menyasszonya a jegygyűrűt neki visszaküldte — s ő nélküle többé nem élhet, saját elhatározásából vált meg az élettől.

— **A honvédlovak megvizsgálása.** A földmivelésügyi miniszter Nyiregyházán a honvéd huszárosztály lóállományának megvizsgálására és a további intézkedések megtételere Lestyánszky miniszteritanácsost, Morek segédtanárt és három állatorvost küldte ki, akik működésüket ma reggel 9 órakor kezdik meg a honvédelmi miniszter által kiküldött Perczel tábornokkal együtt.

— **Várkonyi vizsgálati fogsága.** A hirhedt kommunista vezér Várkonyi István nagy nehezen és sok viszontagság után a nyiregyházi kir. törvényszék gondozása alá kerülvén, a kir. törvényszék ellenében a vizsgálati fogságban való tartást tudvalevőleg kimondotta. E határozat ellen Várkonyi felebbezett a debreczeni kir. itélő táblához, a mely azonban a törvényszék rendelkezését helyben hagyta. — Úgyan ily értelemben határozott a héten a kir. kuria is, a hová az ügy szintén Várkonyi felebbezése folytán került. Várkonyit — ki ilyen formán továbbra is vizsgálati fogságban marad — a héten pénteken meglátogatta a fogházban felesége és leánya, Eötvös Károly vedője kiséretében.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A „Szentmihályi első leánykiházasító és temetkezési" egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Lódijazás Szatmáron.** A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület lótenyésztési bizottsága f. é. szeptember 27-iki nagyvásár alkalmával Szatmáron, a marhavásártéren br. Vécsey József egyleti elnök által felajánlott következő dijak és diszitések kiosztásával csikós kanczajutalomdijazást rendez, melyek a biráló-bizottság által fognak kiosztatni. Első dij 100 korona készpénz és egy értékes, feltűnően ékesitett lófejdisz. Második dij 60 korona készpénz és egy diszes magyar nyereg. Harmadik dij 40 korona készpénz és egy csengővel ellátott diszes nyakló. Mindhárom dijazott csikós kancza az ékitménynyel feldiszitve a vásártéren körül fog vezettetni. E jutalmakban csakis a szatmármegyei gazdasági egyesület tagjainak tulajdonát képező szatmármegyei tenyésztésű, jól táplált, egészséges, megfelelő karban tartott, igás csikós kanczák részesülhetnek. A dijazásra elővezetni szándékolt kanczák legkésőbb a dijazás napján, szeptember 27-én délelőtti 8 óráig a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalában (Szatmár, Rákóczi-utcza 33. sz.) lehetőleg marhalevéllel és hágatási jegy felmutatása mellett bejelentendők.

— **Mezőgazdasági ismeretek általánositása.** A mezőgazdasági ismereteknek a nép között való terjesztése czéljából a földmivelésügyi miniszter a folyó év telén, midőn a mezőgazdasági külső munkák szüneteltek, 39 vármegyében, 760 községben, 472 előadóval, 2005 előadás tartatott, melyeken több mint 200.000 kisgazda, mint hallgató vett részt, kiknek 88.000 gazdasági tartalmu füzet osztatott ki. Az oktatás sikeret az arra hivatott társadalmi tényezők s első sorban a gazdasági egyesületek és a földbirtokos osztály lelkes közreműködése biztositotta s az értelemkört fejlesztő s anyagi boldogulást előmozditó gazdasági előadások hathatós eszköznek bizonyultak arra, hogy a földbirtokos és a munkásnép között a csakis jó viszonyt kelthető állandó érintkezést és jó társadalmi viszonyt ápolják. A népies gazdasági előadásokon alkalmazkodva a földmives nép egyszerű viszonyaihoz s ismeretkörűk csekélyebb igényeihez, első sorban azon helyi gazdasági kérdéseket fejtegették, melyek a gazdaság körében előforduló hibák megjavitását czélozzák, tovább czélszerű fogások és hasznos ujitásokkal ismertették meg a tanulni és haladni vágyó földmivelő népet. A vándor gazdasági előadásokon kivül öt vármegyében tizenegy gazdasági tanfolyam is tartatott, melyeknek 1000 hallgatója volt a kisgazdák köréből. A 4 hónapos tanfolyamokon a rendszeres gazdasági gyakorlati szakképzés tűzetett ki czélul, hogy igy avatottságot, a kivitelben gyakoroltságot és az okszerű gazdasági ismeretek terén általános tájékozást

nyerjen a résztvevő. A tanitásnál a gazdasági szakkérdések fejtegetésén kivül a mezőgazdasággal közvetlen kapcsolatban levő s azt támogatni czélzó törvények s a társadalmi kérdések közül a szövetkezés ismertetésére nagy suly volt helyezve s e tárgyakról számos előadás tartatott. — Az eddigi eredményekből szerzett előnyös tapasztalatok folytán a földmivelési miniszter a fentebb jelzett irányban a gazdatársadalom bevonásával rendezett népies gazdasági előadásokat, mint értesülünk, a jövőben még fokozottabb mértékben kivánja folytatni, hogy azok üdvös hatása minél szélesebb körben teredjen, e czélból felhivást intézett az összes vármegyei gazdasági egyesületekhez, hogy a bekövetkező télen tartandó gazdasági előadások rendezésében vegyenek részt s erre vonatkozó tervezetüket f. évi október hó elejéig mutassák be.

Apróságok a hétről.

Ez a hét a gyász, a szomoruság hete volt.

Szombaton délután még mi sem sejtette, hogy a derült, mosolygó kék szeptemberi égből minő romboló villám csapott le Magyarország törzsére, leszakitva róla legékesebb virágát: királynéját!

Szombaton este is még szokás szerint vidám zene szólt a Korona éttermében.

Hiszen még akkor nem tudott, nem is álmodott senki semmit.

És egyszerre 8 óra tájban a távirdahivatalhoz megérkezett a távirati körrendelet, amely elrendelte az éjjeli szolgálatot, s jelezte a rendkivüli intézkedés okát is: a genfi tó partjan történt rémtettet, amely egyszerre gyászba boritotta az egész művelt világot!

A posta és távirda hivatal főnöke tudatta a megrenditő hirt a főispán titkárjával, aki viszont a főispánnal közölte azt.

És a vármegye főispánja személyesen sietett a Koronában vig zeneszó mellett mulatozók tudomására juttatni a nagy, a megmérhetlen szomoruságot.

És egyszerre elcsendesült a zene, lecsendesült a jókedv.

Magyarország királynéja halva fekszik! Meggyilkolták!

*

A kaszinóval vasárnap korán reggel a Budapesti Hirlap külön távirata tudatta a megrenditő eseményt.

És a verőfényes napra kelő közönség körében futó tűzként terjedt el a rémhir: „Meggyilkolták a királynét!"

A tanyákról, szőlőskertekből a vasárnapi istenitiszteletekre beözönlő nép megrettenve, s mint általában mások is, kétkedve értesült a hihetetlen eseményről.

Meg is indultak nyomban a legkülönfélebb találgatások és magyarázatok.

A köznép fogadta el a hirt legkevésbbé valónak. — Nem akarta, nem tudta elhinni, hogy egy királynét, Erzsébetet, a mi királynénkat képes lett volna valaki megölni!

És már is hallani itt-ott legendákról, amelyeket az idő folyása még bizonyára kiszinezget apránkent.

*

Ritkán, sőt talán soha nem volt olyan kelete a hirlapoknak, mint vasárnap óta.

Vasárnap délután sokan majdnem egészen a vasuti állomásig eléjük mentek az ujságáruló fiuknak. Sőt kimentek a vasuthoz is, hogy első kézből, mennél előbb ujsághoz jussanak.

A fővárosi napilapok elelmes kiadói két annyi példányt küldtek, mint rendesen s igy is kevésbe mult, hogy a rendes előfizetők és lapvásárlók elmaradtak példányaiktól.

Alig egy óra alatt már agiójuk volt a lapoknak. Sőt hallottunk esetet, hogy egy egy krajczáros lapért 40 krajczárt fizetett egy vidéki ur, csak hogy megkaphassa és övéinek haza vihesse!

*

A kereskedők is gyászba öltöztették kirakataikat.

A legtöbb diszitett kirakatban ott látható a szomoru véget ért királyné többékevésbbé sikerült arczképe gyászfátyollal körülvéve és leboritva.

Hanem annyit szomoruan konstatálhatunk, hogy olyan kevés csint, izléshiányt, mint aminő épen a kirakatok berendezésén és diszitésén észlelhető, igazán nem tételeztünk fel kereskedőinkről.

*

A mult héten felemlitettük e helyütt, hogy a nyiregyházi kerékpár egylet három tagja három hétig tartó körutra készült. Végső állomásuk Budapest, hanem oda Tokajon, Szántón, Rozsnyón, Poprádon, Rózsahegyen, Nyitrán, Komáromon, Balatonfüreden, Siófokon és Székesfehérváron keresztül jutnak.

A mult szombaton reggel 6 órakor utra is keltek. Hárman mentek s a szerepeket akként osztották ki maguk között, hogy egyik a menetparancsnok és szállásmester, másik a gazda és a harmadik az egészségügyi felügyelő.

Szerkesztőségünk egyik tagja kikisérte a nagy utra indulókat Királytelekig. Hálából ezért naponként a nagyobb helyekről egy-egy levelezőlapon tudatják vele élményeiket.

Bizonyára szivesen veszik olvasóink, ha ezeket a tudósitásokat, illetve belőlük az általánosabb érdekü részleteket e helyütt reprodukáljuk.

Szólanak pedig az eddig érkezett tudósitások ekképen:

Forró Encs. Szept. 10. Féltizenkettőkor minden baj nélkül érkeztünk Szántóra; 1 órai pihenés után félkettőkor Forró Encsre."

Torna. Szept. 10. d. e. 10 óra. Kassáról 3/4 7-kor indultunk. Idealis ut és idő. Jó kondicióban érkeztünk 9 óra 45 perczkor. Egészségügyi felügyelőnek csavartágulás. Menetparancsnoknak nyeregrugó törés. Gazdának jelvénye veszett el. Egészségünk kitünő. Egy óra mulva indulunk Rozsnyóra."

Mint látható, az eddigiek „távirati stilusban" vannak megfogalmazva, — de annál érdekesebbek.

Rozsnyóról már kimeritő, részletes tudósitás érkezett, három sűrűn teleirott levelezőlapon. Sajnáljuk, hogy helyszűke miatt nem közölhetjük az egészet. Emlités van benne egy Kassáról utnak inditott levelezőlapról is, amely azonban — bizonyára a rajta volt csinos kép miatt — nem jutott a czimzett kezéhez.

A három levelezőlap tartalma kivonatosan a következő:

„*Rozsnyó szeptember 12.* Papiron kitervezve dobálóznak a kilométerekkel. De mikor a gyakorlatban az erő fogyatékán, az éhség, szomjuság gyötrelmei felülkerekedve: a rövid tour is örökkévalóság! De azért a bágyadtság mellett egészségünk kitünő. Étvágyunk sajátságos. Gyakran, de keveset eszünk. A két nap időjárása pompás. Tiszta, ózondus levegő, változatos, erdős hegyes vidék mindenütt. A tornai vár, Krasznahorkavárallja el ragadó látvány. Kassától Rozsnyóig az ut 9/10 része asztalt sima. Abauj utai mintaszerűek. Gömöré már sok kifogás alá esik. Tornáról 1/2 12-kor indultunk kissé erős szemközti széllel küzdve. Almásig lépten-nyomon apró emelkedések. Almásról félórai pihenő után rekkenő melegben indultunk. Gömör határáig a tolás művészetéből vettünk fáradságos leckéket. — A magaslatról Hárskutig 9—10 percz alatt ereszkedtünk le folyton fékezve kézzel-lábbal. A magaslatról gyönyörű panoráma tárult elénk a Krasznahorkai kastélyig. 69 kilométer ut után Rozsnyó kies fürdőjében pihenjük ki fáradalmainkat. Ma itt maradunk, reggel indulunk Poprádra. A borzasztó hirt Kassán tudtuk meg. Isten óvja királyunkat!"

Tegnap, szerdán, távirati értesités jött tőlük, amelyben azt tudatják, hogy szerencsésen megérkeztek Iglóra, de a szakadó eső odazárta őket.

Az uj esküdtszékek.

— Az összeirási rendelet. —

Az esküdszékek uj szervezetéről alkotott 1897. XXXIII. törvénycikk 36. és 37. szakaszai fölhatalmazzák az igazságügyminisztert, hogy a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendelje és végrehajtsa az uj esküdtszékek összeiró és szervező munkálatait

A Budapesti Közlöny a napokban közölte a belügyminiszter és igazságügyminiszter együttes rendeletét, melyet vármegyénkre vonatkozó részeiben a következőkben ismertetünk:

Az esküdtbiróságokról szóló 1897: XXXIII. t.-cz. 1899. évi január hó első napján lép hatályba. (Ez t. i. az összeirásra vonatkozik, mig maga az uj bünvádi eljárás csak 1900. jan. 1-én lép életbe.)

Az esküdtek alaplajstromát az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 9. §-a értelmében évenkint az összeiró bizottság készíti el. Minden évben legkésőbben április havának végeig a rendezett tanácsu városoknak, valamint a nagy- és kis községeknek képviselőtestülete az összeiró bizottságba saját kebelükből annyi kiküldöttet választanak, hogy azokból a városokban két-két, nagy- és kis községekben pedig egy-egy kiküldött az összeiró bizottságban működhessék.

Az összeiró bizottság az esküdtek alaplajstromát hivatalból állitja össze.

E czélból az összeirást az esküdtképes férfiak lakásán megjelenve végezheti, vagy amennyiben a helyi viszonyokhoz képest czélszerűnek mutatkozik, a rendelkezésre álló adatok alapján esküdtképesnek ismert férfiak lakására minta szerint kiállitandó összeiró lapokat küld és azokat, ha rögtön kitölthetők, azonnal, különben pedig három nap alatt elhozhatja.

Az összeiró bizottság a választók névjegyzékében, az adólajstromokban vagy más hivatalos összeirásokban, későbbi években pedig a megelőző év alaplajstromában foglalt ide vonatkozó adatokat és saját tudomását is felhasználhatja.

Ezenfelül minden évben május hó elején, legkésőbb május hó 10-ig, az összeiró bizottság a helybeli szokásnak megfelelő módon közzéteszi, hogy a hatósága területén lakó minden férfi, tehát az oda tartozó pusztán és tanyán lakó is, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább huszonhatodik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud és évenkint legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni, amennyiben pedig időleges adómentességet élvez, husz korona egyenes állami adónak megfelelő értékü vagyonnal bir; vagy az adózásra való tekintet nélkül: köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles: tanár, ügyvéd, mérnök, épitész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanitó, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül, aki a középiskolai záróvizsgát letette (május hó 16—28-ika között kitűzendő) egy vagy több napon — az alaplajstromba való fölvétel végett — az összeiró bizottság előtt személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik.

A közhatóságok tartoznak az esküdtbirói képesség és kötelesség megitélésére szolgáló adatokat az esküdtbiróságokról szóló törvény végrehajtásánál közreműködő összes hatóságoknak sürgősen rendelkezésére bocsátani.

Az alaplajstrom összeállitása után, de mindenesetre még május havában az összeiró bizottság elnöke, a helyi szokás szerint közhirré teszi, hogy az alaplajstromot a bizottság a hivatalos helyiségében junius hó 1-ső napjától kezdve 15 napon át bárki megtekintheti, és hogy akár alkalmas egyénnek kihagyása, akár nem alkalmas bejegyzése miatt e 15 nap alatt bárki fölszólalhat, valamint, hogy a fölszólalásokra, melyek ama hivatalos helyiségben közszemlére lesznek kitéve, további 5 nap alatt bárki észrevételeket tehet.

A fölszólalásokat és az észrevételeket az összeiró bizottság elnökénél kell irásban benyujtani vagy szóval előterjeszteni.

Az alaplajstromok elkészitésének költségét az illető városok és községek viselik.

Legkésőbb szeptember hó 1-ső napjáig a fószolgabiró, és polgármester az alaplajstromnak egyik példányát a fölszólalásokkal és észrevételekkel együtt, a fószolgabiró pedig a községi biró jelentését is annak a kir. törvényszéknek elnökéhez küldi be, melynél az esküdtbiróság szervezve van.

Az 1897: XXXIII. t.-cz. 14. §-a értelmében a fölszólalások elbirálása és az évi lajstromok összeállitására hivatott bizottságba az illető törvényhatóságok bizottsága lehetőleg már ez év első felében, legkésőbben azonban oly időben, hogy október hó végéig a megválasztottak névjegyzékét az illetékes törvényszék elnökének megküldessék, területük különböző részeiből oly bizalmi férfiakat választanak, kik lakóhelyük környékének esküdtképes férfiakat leginkább ismerik.

A bizalmi férfiak névjegyzékében lakóhelyüket is föl kell tüntetni.

Az esküdtbirósági hatáskörrel felruházott törvényszék elnöke a bizottságba fölváltva, lehetőleg azokat a bizalmi embereket hivja meg, akik a szóban forgó alaplajstromba fölvett esküdtekről legmegbizhatóbb fölvilágositást adhatnak.

A bizottság a fölszólalás tárgyában hozott határozat tartalmat jegyzőkönyvbe veszi és annak alapján a lajstromokra záradékot vett.

A záradékban előbb azokat kell az alaplajstromba való folytatólagos bevezetéssel fölsorolni, akiknek fölvételét a bizottság elhatározta; azután azokat kell megnevezni, akik az alaplajstromból kihagyattak. Ez utóbbiak neve az alaplajstromban is áthuzandó, de úgy, hogy a nép azért olvasható maradjon, egyuttal pedig a kihagyás oka a jegyzet-rovatban megemlitendő.

A kiválasztásnál szem előtt kell tartani az esküdtbirói hivatas nagy fonlosságát s általában ügyelni kell arra, hogy az esküdtek évi lajstromába lehetőleg azok vétessenek föl, akik az esküdtbiróság székhelyén, közel vidékén, vagy távolabb, de olyan helyen laknak, ahonnan minden évszakban biztosan, gyorsan és nagyobb költség nélkül az esküdtbiróság székhelyére lehet jutni.

A polgármester és a községi biró a hozzájuk megküldött évi lajstromokba fölvett esküdteknek elhalálozását, lakóhely-változtatását és azokat a körülményeket, melyek következtében az illetők esküdtbirói szolgálatot nem teljesithetnek, az esküdtbirósági hatáskörrel fölruházott kir. törvényszék elnökének esetről-esetre haladéktalanul tudomására hozzák.

Az évi lajstromba fölvett, de az esküdtszéki szolgálattól mentes egyéneknek, ha mentességi jogukat érvényesiteni kivánják, ez iránt, az illető ülésszakok szolgálati lajstromaiba eszközlendő kisorsolás megkezdéséig, az esküdtbirósági hatáskörrel fölruházott kir. törvényszék elnökénél kérvényt kell beadni. Ez a kérvény a polgármester és a községi biró utján is beadható, vagy posta utján is elküldhető.

Az esküdtbirósági hatáskörrel fölruházott kír. törvényszék elnöke gondoskodik arról, hogy a szolgálati lajstrom összeállittassék és és az esküdtbiróság elnökének kérelem nélkül megküldessék.

Ha az esküdtbiróság elnöke a szolgálati lajstromba bejegyzett valamely esküdtet az esküdtszéki szolgálat teljesitésétől kizár vagy fölment, az illetőnek a szolgálati lajstromból való törlését vagy állandó fölmentését, nevének áthuzása mellett, a lajstrom jegyzetrovatába bevezeti s intézkedéséről a szükséghez képest az illetőt, valamint — az évi lajstromok kiigazitása végett — a kir. törvényszék elnökét is értesiti.

Ha a főtárgyalás az esküdtbiróság székhelyén kivül tartatik meg, s a törvényszék uj helyettes lajstrom állit egybe, az urnába legalább 15 esküdnek nevét kell elhelyezni, és pedig lehetőleg azok közül, kik a tárgyalás helyén vagy a közelvidéken laknak.

Az esküdtbiróság elnöke az esküdtbiróság székhelyén kivül lakó helyettes esküdtek közzül azoknak, akikre fölmerülő szükség esetén a szolgálat sora legelőbb kerülhet, meghagyhatja, hogy az ülésszak alatt az esküdtbiróság székhelyén, lehetőleg annak épületében vagy pontosan megjelölt szállásukon tartózkodjanak.

Az esküdtbirói kötelesség teljesitéséért *jutalom nem jár;* az esküdtbiróság elnöke azonban a fölmerülő söltség és időveszteség fejében annak az esküdtnek, aki az ülésszak berekesztéséig kéri, megfelelő mérsékelt napidijat állapit meg. Napidijul helyben lakó esküdtnek 4, vidéken pedig 6 koronánál, és ez utóbbinak uti költségül egyszeri oda- és hazautazásra II. osztályu vasuti dijnál vagy tengelyen utazás esetében kilométerenkint 5 koronánál több meg nem állapitható. A megállapitott összeget a bünügyi általányból kell utalványozni.

A kir. itélőtábla elnöke deczember hó elején kijelöli az esküdtbiróságnak a következő évben működő elnökét s ennek helyettesét.

Az esküdtbirósághoz birákul első sorban a törvényszéki birák jelölendők ki.

Az esküdtbiróság megalakitásáról és tagjairól minden év január hó 15-ig, a beosztáson évközben történt változásokról pedig esetenkint jelentést kell tenni az igazságügyi miniszterhez.

Ha a körülmények változtával az esküdtbiróság kerülete, a rendes ülésszakok száma és ideje vagy az esküdtek száma tekintetében a következő évre módositás mutatkozik szükségesnek, a törvényszék elnöke legkésőbb szeptember hó végéig indokolt jelentést tesz a kir. itélőtábla elnökéhez, ki azt saját véleményével az igazságügyminiszterhez fölterjeszti.

Egy bolt lakosztálylyal együtt, vagy különkülön is, kiadó. Bővebbet a tulajdonos

55—3—2 **Ferlicska Rudolf.**

K. 8856|1896. Nyiregyháza város tanácsa.

Arlejtési hirdetmény.

Nyiregyháza város tanácsa a vasúti állomásra vezető községi közúton létesitendő beton hidi, valamint az ezen út két oldalán elhelyezendő beton csatorna, fugyszinte a széna-tértől a szinház melletti közben az Ér folyóig fektetendő beton csatorna munkálatokra zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdet. Az ajánlatok alapjául szolgáló terv, előméret, költségvetés és vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Az árlejtés alá eső munkálatok összköltsége: I. Hidépitési munkálatok 6127 frt 94 kr. II. Csatornázási munkálatok 18983 frt 22 kr. Összesen: 25111 frt 16 kr. A teendő ajánlatok legkésőbb **f. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig** nyujtandók be a városi polgármesteri hivatalnak. Az ajánlattal 2512 frt bánompénz melléklendő készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban. Az ajánlat az egységárak %-os arányában teendő.

Későn beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Ajánlattevő ajánlatában kitenni tartozik, hogy a feltételeke ismeri és azoknak magát aláveti.

Kelt Nyiregyházán, 1898. szeptember 14-én tartott városi tanács ülésből.

(2—1) **Májerszky Béla,** főjegyző.

6416. tk. 1898.

Hirdetmény kivonat.

A nyiregyházi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Grosz Vilmos végrehajtatónak Técsi István és neje Hegedűs Erzsébet végrehajtást szenvedettek ellen 55 frt tőke, annak 1897. évi november hó 20 ik napjától folyó 6% kamatai, 17 frt 85 kr. eddigi és 10 forint 65 krban ezennel megállapitott jelenlegi s a még felmerülendő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügyben ezen kir. törvényszék területén fekvő következő ingatlanok:

a) a gégényi 248. sz. tjkvben 367. és 381. hrszám alatt foglalt nád, ló és legelőbeli illetőségből álló ingatlanság 33 frt becsértékben,

b) a gégényi 253. számu tjkvben 131/2. hrszám alatt foglalt kert belsőség 402 frt becsértékben,

c) a gégényi 370. számu tjkvben 129/7. hrszám alatt foglalt belsőség 16 frt becsértékben,

d) a gégényi 362. sz. tjkvben 339-340. hrszám alatt foglalt és $^{7}/_{10}$ részben Técsi Károly, Técsi Lajos, Técsi Menyhért, Kéri István, Kéri Juliánna férj. Vass Mihályné, $^{3}/_{10}$ részben Técsi Istvánné Hegedűs Erzsébet tulajdonát képező szőllő az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében egészén 130 forint becsértékben az 1898. évi **szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor** és folytatólag Gégény község házánál megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is elfognak adatni.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Bánompénz a becsár 10%-a.

Kelt Nyiregyházán, 1898. julius 3-án.

Palatiez,

(58—1—1) kir. tszéki biró.

Csődkiárusitás.

Van szerencsém az igen tisztelt **gazda** és **iparos közönség** szives tudomására hozni, hogy a **Fábri-féle vasüzletet** (megyeházzal szemben) árverés utján megvettem, s azt (amennyiben az üzletből ki kell költözködnöm), **minden elfogadható áron, jóval a gyári áron alól kiárusitani** szándékozom, ezen alkalmat becses figyelmökbe ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

(57—3—1) **Fleiner Lajos.**

1434/98. Tk.

Arverési hirdetmény.

A nyirbátori kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Szabó Lajos fiai debreczeni kereskedő czég végrehajtatónak, Danczinger Róza, Irma és Danczinger Dávid, de mint kiskoru Danczinger Mária, Jenő, Mór és Sámuel törv. képviselője máriapócsi lakosok ellen, 108 frt 92 kr. perköltség, 22 frt 95 kr. eddigi, úgy a hirdetési dijjal együtt 12 frt 75 krban ezennel megállapitott jelenlegi s a még felmerülendő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügyben, ezen kir. járásbiróság területén fekvő a m.-pócsi 253 sz. tjkvben A + 3 sorsz., 1125/a hrsz. alatti ingatlanból Danczinger Irma, Mária, Jenő, Mór, Sámuel és Rózat illető fele rész, 329 forint becsár mellett az 1898. évi **szeptember hó 30-án délelőtt 10 órakor** Mária-Pócs községházánál megtartandó nyilvános árverésen becsáron alól is el fog adatni. Az árverési feltételek következőleg állapitattnak:

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.
2. Bánatpénzül a becsár 10%-a lesz a kiküldött kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő stb. stb.

Kelt Nyirbátorban a kir. járásbiróság mint tkkvi hatóságnál, 1898. junius 29-én

Előadó helyett:

(1—1) **Petróczy János,** kir. albiró.

Nyomatott Nyiregyházán Jóba Elek könyvnyomdájában.